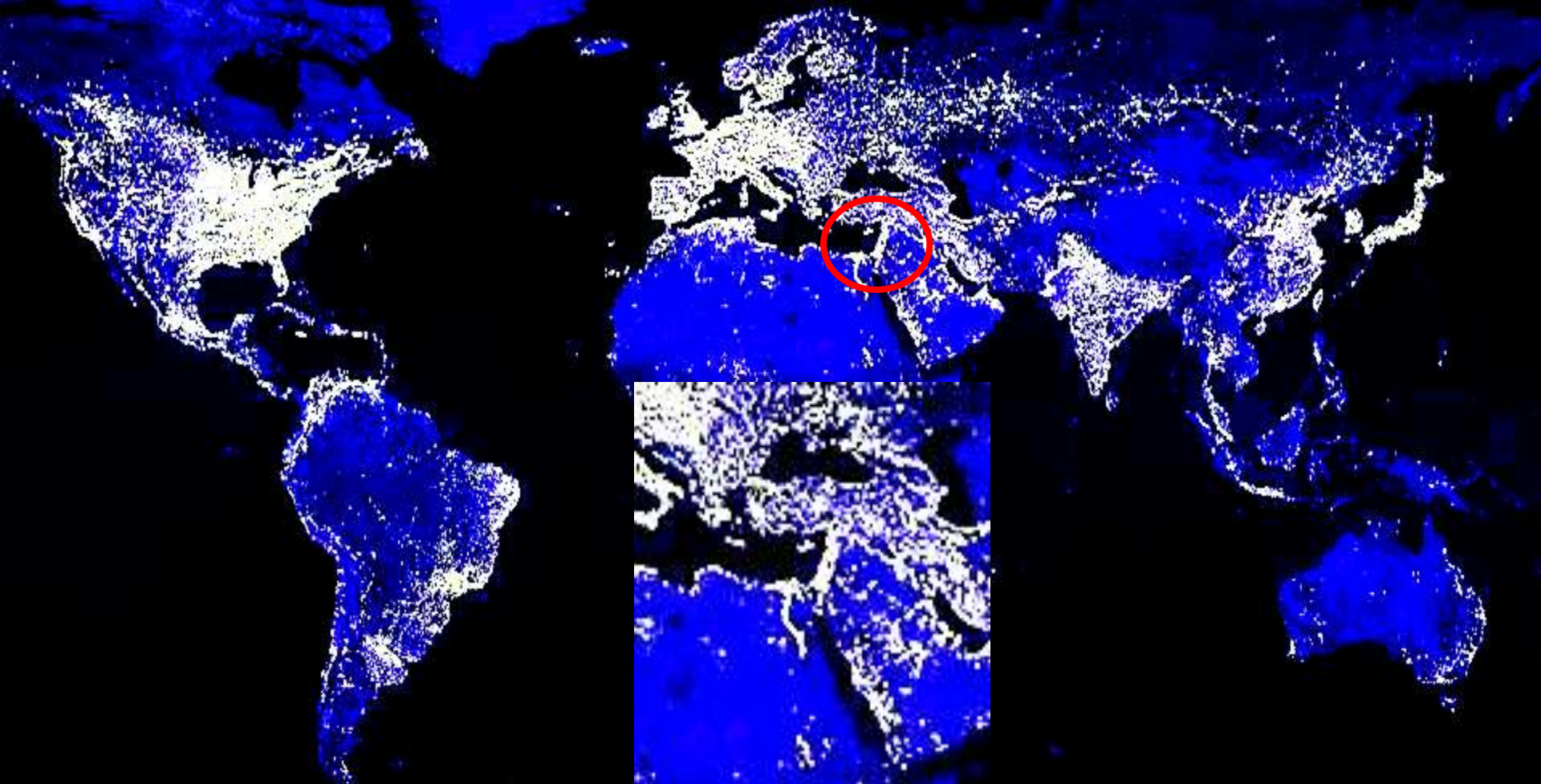

שימור הסביבה העירונית

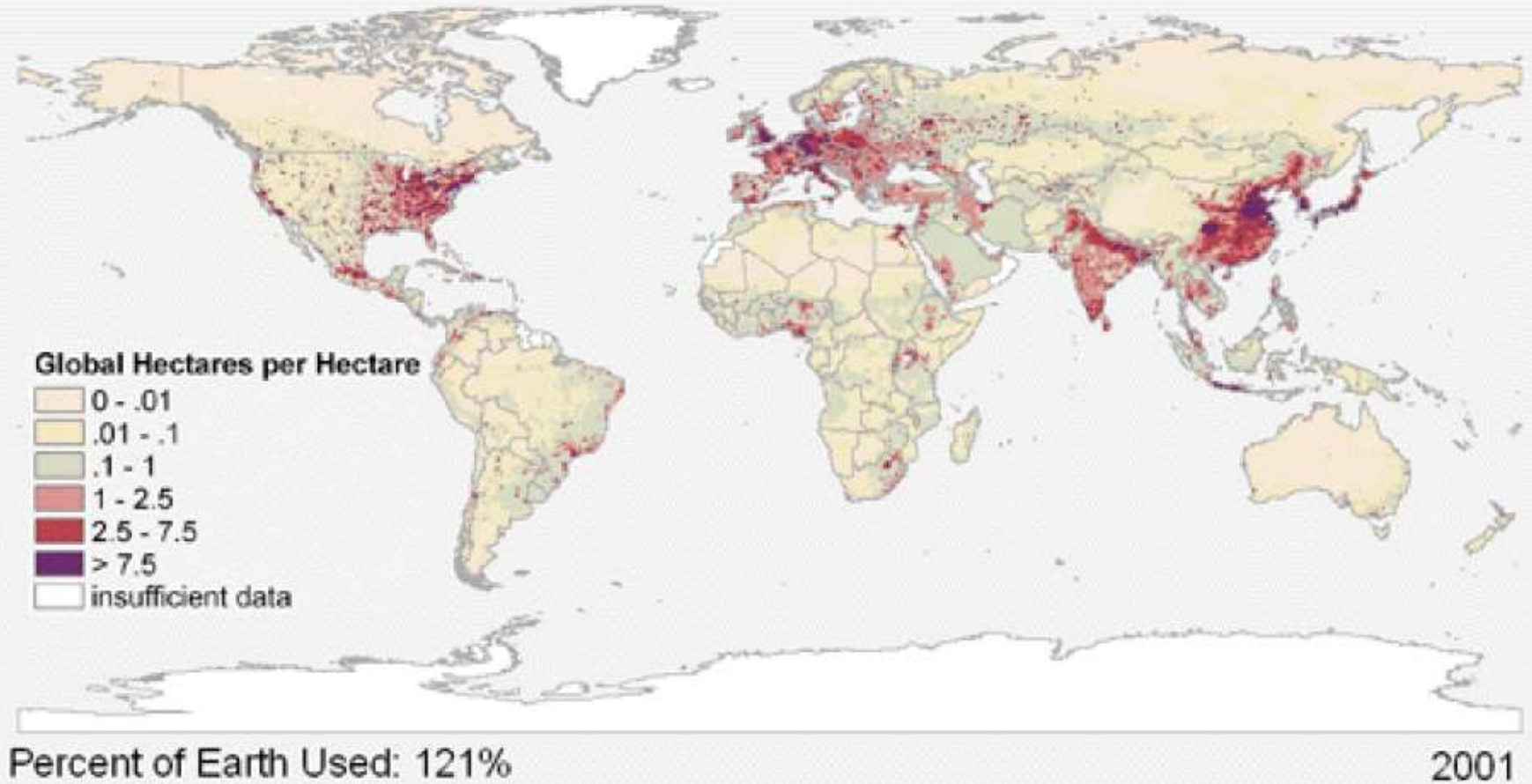
בישראל

פזית שביד , מנהלת קהילות ופעילות עירונית

pazit@spni.org.il

ערים הן "נקודות חמות" של השפעה אקולוגית

עד 2050 3 מתוך 4 יחיו בערים.

Source: Global Footprint Network & SAGE - UW Madison

סיכום - המחיר הסביבתי של הערים

טביעת הרגל האקולוגית של הערים גדולה מתחומן 🌿

איור זה מבוסס על הלוגו של ארגון Global Footprint Network

טבע ועיר

מרכיבי המערכת החברתית-אקולוגית

Millennium Ecosystem Assessment. Ecosystems and Human Well-being: Scenarios, Ch. 2 Global Scenarios in Historical Perspective

תרגום ועיבוד קמפוס טבע, משאבי הטבע ברשת - <http://www.earthweb.tau.ac.il/?cmd=crisis.18>

אג'נדה מקומית 21

(Local Agenda 21)

"לרשויות מקומיות תפקיד מפתח בפיתוח בר קיימא. כל רשות מקומית, בשיתוף תושביה תבנה תוכנית פעולה למאה ה-21 עבור הקהילה שלה.....הרשות מקומית תאסוף מידע ותפעל יחד עם תושבים ובעלי עסקים לייצר קונצנזוס בנוגע למדיניות של פיתוח בר קיימא" (מתוך פרק 28 לאג'נדה 21)

פסגת כדור הארץ ריו 1992

פיתוח בר קיימא

**Sustainable
Development**

"פיתוח בר-קיימא הוא פיתוח העונה על צרכי הדור הנוכחי, ללא פגיעה באפשרות של דורות עתידיים לענות על צורכיהם"

ועדת ברונטלנד 1987

תפקיד הרשות המקומית בשמירה על הסביבה - היבטים עולמיים

אמנות בין לאומיות המתייחסות גם לנושא בהיבט העירוני:

- אמנת קיוטו- גזי חממה: פורום ה 15 בישראל התחייב על כך
- ארגון הבריאות העולמי – עיר בריאה. ירושלים, חיפה וערים נוספות חברות ברשת ערים בריאות
- דוח של האו"ם "עתידנו המשותף" 1987 – עקרון הזהירות המונעת ועקרון האחריות הבין דורית.

דוגמאות להתארגנויות מקומיות בעולם

- אמנת אלבורג 1994 600 ראשי ערים בעולם חתומים. אחריות השלטון המקומי. קיימות סביבתית, פיתוח מקומי, צמצום תחבורה, אחריות, שת"צ
- ICLEI - רשויות מקומיות לוקחות אחריות: - 12 מגה ערים/ 450 ערים גדולות/ 450 ערים/ 100 אזורים (למשל טוקיו/קייפטאון/המבורג... בישראל –רעננה/ירושלים) **ב 84 מדינות.**
- LAB לקיחת אחריות עירונית להגנה מקומית על מגוון ביולוגי (בארץ ירושלים, רעננה)

**האתגר העירוני | למעלה מ- 90% מתושבי ישראל,
גרים בישובים עירוניים,**

המפתח נמצא בזירה העירונית

אנו צריכים :

✓ לשמור על איכות טובה של משאבי הטבע

✓ לנהל פיתוח עירוני מושכל ומקיים הדוגל:

✓ בשיתוף והעצמה של הציבור בתכנון העיר

✓ בחיי קהילה, תרבות וחינוך עשירים.

האתגר העירוני

האתגר הלאומי

לקדם מדיניות שתהפוך את הערים למקום שטוב לחיות בו, במרחבים הבנויים ובשטחים הפתוחים, לרווחת כלל האזרחים בהווה ובעתיד.

למרות נסיגה באחריות הממשלה לפיתוח בר קיימא בערים

- חוק ההסדרים – דחיית המחויבות הממשלתית להפחתת פליטות גזי חממה.
- חוק הוד"לים – הרחבת סמכויות, מהוראת שעה - להסדר קבוע.
- עדכון תוכנית מתאר ארצית – תמ"א 35

הרשות המקומית – מנגנוני השפעה

92% מתושבי מדינת ישראל חיים בישובים עירוניים, 92% מפליטות גזי החממה מקורם בסביבה העירונית

הרשות המקומית היא
המשפיעה באופן בלתי
אמצעי וישיר על מצב
הסביבה בשטחה
ומחוצה לה

- רשות תכנון
- רשות רישוי (תכנון ובנייה, עסקים)
- רשות פיקוח ואכיפה
- רשות שירותית
- שלטון מקומי
- אחריות ציבורית

'סל תמיכה' לרשויות
למימוש המדיניות
הסביבתית ברמה המקומית

דוגמאות ליוזמות לצמיחה ירוקה בערים

פסולת ומחזור	התייעלות אנרגטית	תחבורה ונגישות	בנייה ותכנון
• תשתית תומכת להפרדת פסולת במקור • קומפוסט עירוני • גבייה יחסית של עלויות הטמנה וטיפול בארנונה	• בידוד וייעול מכשרים לבנים במבני ציבור • חונכות להתייעלות אנרגטית בעסקים • דודי שמש ואנרגיה סולארית	• תעדוף הסעת המונים • הקצאת זכות דרך לאמצעי תחבורה חליפיים • תכנון מוטה Walkability	• בנייה ירוקה (תקן 5281) • עיבוי וציפוף (תמ"א 38, פינוי-בינוי, ...) • עירוב שימושי קרקע
קהילות מקיימות	טיפול ומניעת מפגעים	שטחים פתוחים ומגוון ביולוגי	משק המים
• שילוב קהילה ומודעות לערכי טבע עירוניים • עסקים קהילתיים • גינון קהילתי	• ניטור מפגעים עירוניים • מערך שירות וטיפול • מפגעים תכנוניים	• גינון מותאם אקולוגית • ביעור מינים פולשים • ניהול אוכלוסיית חתולי רחוב • יצירת מסדרונות אקולוגים עירוניים	• צמצום דלף עירוני • אתרי בטא • לטכנולוגיות ניטור מים וטיהור שפכים • שיקום בארות • סקרי איכות מים • בנקודות קצה

דרכים לשימור הסביבה העירונית- פעילות ארגוני חברה אזרחית

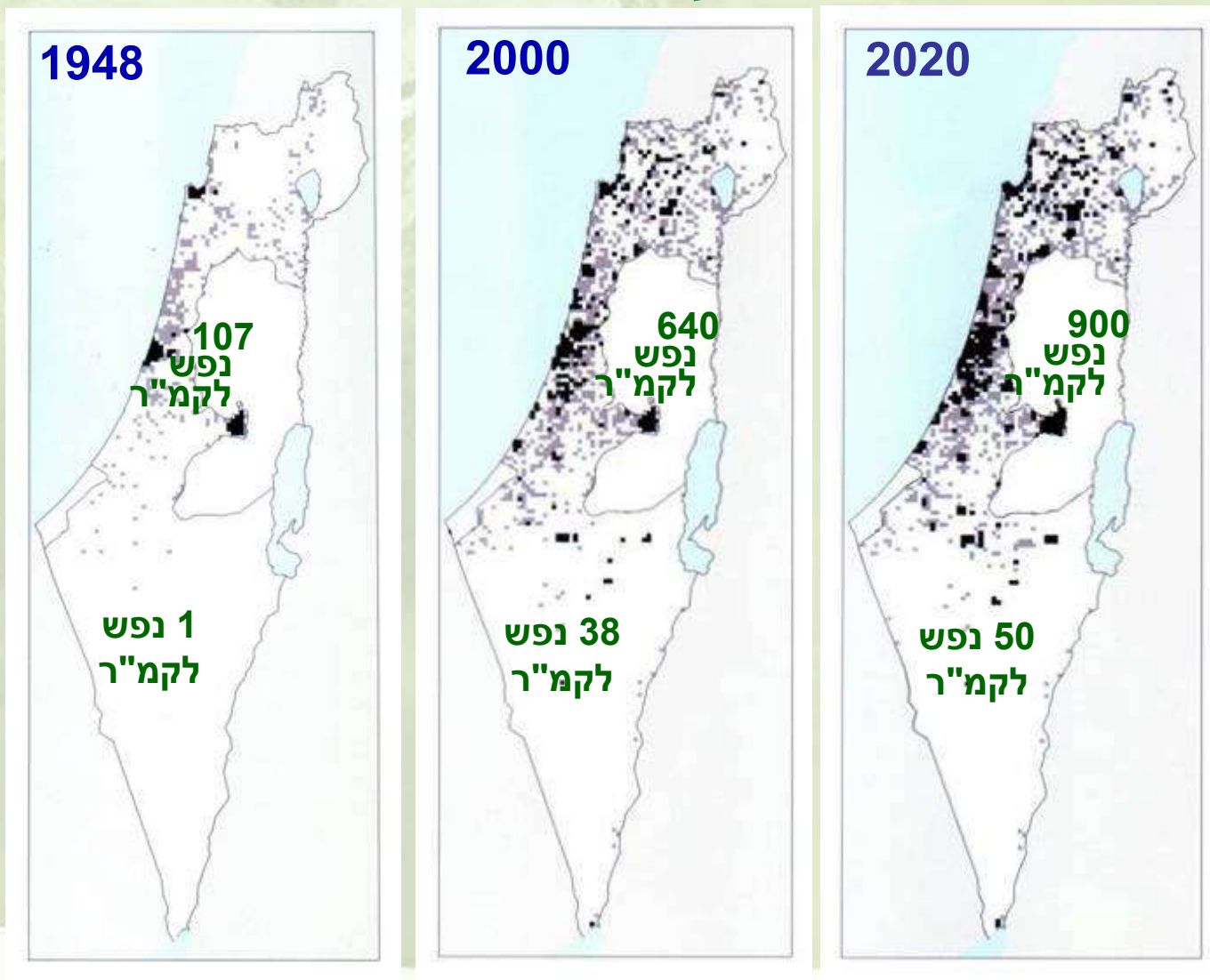
מי אנחנו

החברה להגנת הטבע הינה עמותה סביבתית
ציבורית עצמאית,

המובילה יחד עם הציבור ולמענו בדרכי החינוך, ההשפעה
והמאבק הציבורי את שמירת משאבי הטבע, הנוף
והסביבה בישראל,
בהווה ולעתיד.

איומים מרכזיים – השטחים הפתוחים נעלמים

איום מתמשך על השטחים הפתוחים

- "הניצול המוגבר והבלתי מרוסן של משאבי הקרקע והמים הטבעיים, עלול לפגוע ולהרוס את בתי הגידול שעוד נותרו.
- לחץ גובר על משאבי הטבע עלול להוביל לקריסה מוחלטת של המערכות הטבעיות, לפגיעה בלתי הפיכה בחי, בצומח ובנוף, ופגיעה באיכות החיים והסביבה של החברה הישראלית.
- החברה הישראלית חייבת לשמור על השטחים הפתוחים בישראל, **במקביל לחיזוק הערים והישובים וציפופם בגישה מקיימת תוך שמירה על איכות סביבה גבוהה בהם"**
מתוך חזון החלה"ט העכשווי

העיר בירוק

צילום: מ. גולדמן / תמונה חמה

**מתווה החברה להגנת הטבע
לניהול עירוני מקיים בישראל 2013-2018**

באיזו טביעת כף רגל נבחר
להוביל ולתכנן קדימה את העיר בה אנו חיים?

צילום: מ. גולדמן / תמונה חמה

במהלך שנת 2013 ייעדכו בחירות מקומיות ברחבי הארץ.
על כולט כתושבים לסייע למועמדים לבחור בדרך הטובה לעיר
ולתושביה ולבקש מהם להציג תכנית פעולה חמש שנתית
שתקדם עיר בריאה, טבע משגשג ואיכות חיים עירונית גבוהה.

צילום: מ. גולדמן / תמונה חמה

הודסט על יד אקולוג

קהילות החברה להגנת הטבע פועלות בערים הגדולות: ירושלים,
תל אביב, חיפה, באר שבע, מודיעין ובערים נוספות בעשייה מגוונת
על הפעילויות בהרחבה פנו לאתר החברה להגנת הטבע: WWW.TEVA.ORG.IL/KAROV

העיר בירוק

מתווה החברה להגנת הטבע

ליישום סוגיות סביבתיות

הנדרש מפעולות הרשות המקומית

2013

- שימור ופתוח מושכל לשטחים פתוחים במרחב העירוני
- מרחב ציבורי נגיש ואיכותי - מגורים, תשתיות
- טבע במרחק נגיעה – חינוך, תרבות ופנאי
- שימור פני העיר
- וזהות מקומית
- התנהלות מבטיחה ומקיימת

- **קידום חזון החברה להגנת הטבע במקום שאוכלוסיה גרה.**
- **הגנה וחינוך לשמירה על ערכי טבע ונוף, שטחים פתוחים ואיכות סביבה.**
- **יצירת מודעות ציבורית, הזדהות, תמיכה בנושאי שמירת טבע ואיכות הסביבה בעיר ומחוצה לה.**
- **עידוד עשייה פעילה בנושאי אלו.**
- **יצירת והקמת שותפויות עם הציבור, הרשות המקומית ומקבלי החלטות לקידום סדר יום זה.**

חשוב עולמי פעל מקומי

דרכי פעולה מרכזיות

- **חינוך סביבתי רב גילאי: בתי ספר, גנים, תנועת נוער, חוגי סיור וטבע**
- **מעורבות בעיצוב דמותה של העיר:** מוסדות התכנון, ועדות עירוניות ומחוזיות, שיח עם נבחרים ציבור וממסד, העלאת נושאי סביבה לסדר היום
- **חיבור לטבע שבעיר - גינון קהילתי וטיפול אתרי טבע**
- **מאבקים וקמפיינים לשמירת שטחים פתוחים בעיר ובסביבתה וערכי נוף ומורשת**
- **עבודה עם מתנדבים והעצמתם לכלל עשייה:** פורום תושבים, ועדי פעולה, קואליציות וחיבור שותפויות מגוונות המייצרות עשייה והשפעה

מהו טבע עירוני?

תופעות טבע ומערכות טבעיות בתחום הרשות המקומית

חצבים בגבעת התנ"ך

צבי שרלי, עמק הצבאים בשטח כלוא

מרחב טבעי פתוח -נחל שמואל , צפון העיר

יער נטוע הנושק לשטח הפתוח- זעמנים

גינות קהילתיות

קו דינגוף

מומו מהדב - החברה להגנת הטבע – סניף תל-אביב
גרפיקה : תמר בראון

"תחנת" ככר רבין

קו הככרות

עמוד
ראשי

"תחנת" מגדל האופרה

קו החוף

עמוד
ראשי